SPOMNITE SE SLOVENSKIH BEGUNCEV S KAKIM DAROM!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 164 — CLEVELAND 3, O., WEDNESDAY MORNING, AUGUST 21, 1946 — LETO XLVIII—VOL. XLVIII

Meso je zopet pod strogo vladno kontrolo

Mleko in večina žita ostane brez vladne kontrole. OPA bo naznanila v petek, če bodo cene mesu iste kot so bile 30. junija.

Washington. — Vladni kontrolni odbor je sinoči odločil, da pridejo cene mesu in živini zopet pod vladno kontrolo. Odločil je pa ob istem času, da ostanejo mleko in mlečni izdelki ter večina žit izven vladne kontrole.

Odbor zagovarja svoj odlok s tem, da se je cena mesu dvignila od 30. junija neupravičeno visoko in da je treba vsled tega to urediti z vladno kontrolo. Tudi primanjkuje ga in le OPA ga more s svojo kontrolo enakomerno razdeliti po deželi, je rekel odbor.

OPA bo naznanila v petek, če bodo cene mesu iste, kot so bile na 30. junija, ko je bila odpravljena OPA.

Kontrolni odbor, ki je odločil, da ostane mleko brez vladne kontrole, je posvaril mlečno industrijo, da bo tudi to vzel pod vladno kontrolo, če se bi cene neupravičeno dvignile. Od 30. junija se cene mlečnim izdelkom niso dvignile posebno.

Glede mesa je izjavil odbor, da je od vlade odvisno, da prepreči povrnitev črne borze. Glede mleka, sirovega masla, sira, sladoleda in drugih takih izdelkov, ki bodo brez vladne kontrole radi tega, ker je bila njih cena od 30. junija primeroma nizka, to se pravi, da se ni umetno dvigala v neupravičene višine. Isto je odbor pronašel pri žitu, zato tudi tega ni del nazaj pod vladno kontrolo.

Vsi člani izvršnega odseka SNPJ so bili ponovno izvoljeni

Eveleth, Minn. — Tukaj je bila zadnjo soboto ob 5:30 zvečer zaključena 13. konvencija SNPJ. Kot poročajo so bili ponovno izvoljeni vsi prejšnji člani izvršnega odseka. Proti Vinc. Cajnkarju je kandidiral za predsedniba Mirko Kuhel. Prvi je dobil 167 glasov, drugi 128.

Vider, Kuhel, Gradišek, Vrhovnik in Garden so bili izvoljeni v prejšnje urade brez opozicije. Tudi Godina je bil ponovno izvoljen. Proti njemu je brez uspeha kandidiral Medvešek iz Clevelanda.

Predložena je bila konvenciji resolucija, da se premesti gl. stan jednote SNPJ v Cleveland toda je bila poražena. Morda bo jednota zidala novo palačo.

Konvencija je odobrila akcijo članov gl. odbora v Morkovi zadevi. Proti akciji je bil oddan samo en glas.

Konvencija je tudi določila letno $5,000 za program mladinskih kulturnih aktivnosti in ustanovitve ter razvoja novih krožkov.

Odobren je bil tudi dogovor združitve z društvom "Lilija" v Milwaukee. Predloženo in priporočeno je bilo konvenciji, da se določi $10,000 letno za atletiko. Predlog za zvišanje asesmenta v svrho zvišanja podpor je bil poražen. Izboljšan je bil člen glede plačevanja podpore za izgubo udov. Konvencija je sprejela pittsburško lestvico.

—o—

V POŽARU JE UMRLO 9 OTROK V QUEBECU, KANADA

Baie St. Paul. — Bližnjo vasico Petite Riviere je skoro vso uničil požar. Vas se nahaja kakih 40 milj zapadno od Quebeca. Kot poročajo, je v požaru zgorelo 10 otrok, vsi člani dveh družin, ki bivata iz Montreala, pa sta tukaj na počitnicah pri sorodnikih.

Vsega skupaj je zgorelo 14 poslopij in tudi samostan je v ruševinah.

ŽALOSTNA VEST JE DOŠLA IZ DOMOVINE

Pavel Bizjak, 8902 Macomb Ave v Clevelandu, je dobil iz domovine žalostno novico, da mu je 24. junija t. l. umrla sestra Fani Gostinčar, po domače Janova iz Vižmarjev nad Ljubljano. Bila je stara 70 let. Pokojna je bila vdova po pokojnem državnem poslancu in ustanovitelju krščansko-socialne zveze, Jožetu Gostinčarju, ki je umrl leta 1942 v Ljubljani. Poleg brata Pavla zapušča v domovini še dve sestri, ljudmilo in Cilko Bizjak, brat Peter je pa v Clevelandu umrl leta 1937.

Kako je bila pokojna dobra, usmiljena in priljubljena do vseh, je pokazal njen veličastni pogreb, kot kažejo slike istega, poslane v Cleveland. Naj blaga žena mirno spi v rodni grudi med svojimi dragimi na št. vidskem pokopališču, preostalim pa izrekamo naše globoko sožalje.

Razne najnovejše svetovne vesti

NEKJE NA ATLANTIKU. — Ameriški državni tajnik Byrnes je po telefonu iz Pariza obvestil predsednika Trumana o zadnjih dogodkih v Jugoslaviji. Predsednik Truman je prejel poročilo na svojo ladjo Williamsburg, na kateri križari po Atlantiku. Predsednik ni glede položaja v Evropi podal nobene izjave. Toda mornariški krogi poročajo, da sta na potu v Evropo ameriška admirala Mitscher in Sherman in da danes odpluje v Sredozemsko morje nosilec letal Franklin D. Roosevelt z dvema rušilcema.

* * *

PARIZ. — Posebna komisija je predložila mirovni konferenci sestavo za novo mednarodno državo Trst. Komisija je predložila tudi mnenje štirih velikih glede tega in sicer so si edini: Zed. države, Anglija in Francija, dočim Rusija glede gotovih točk ugovarja. O tej svobodni državi bodo govorili pri mirovni konferenci, ko bo prišlo na vrsto vse tržaško vprašanje.

HITLERJEV ZUNANJI MINISTER RIBBENTROP V STALINOVI DRUŽBI

Sedaj, ko so Slovencem zapravili Trst, Gorico in Celovec, so pri SANS-u spet našli malo časa, da znova napadejo škofa Rožmana kot kolaboratorja. Da bi bila resnica nelogike, ki jo nudi SANS, naprednim prežvekovalcem, bolj vžitna, so jo potresli z otrobi dveh slik, kjer kažejo škofa v družbi Nemcev.

Prinašamo sliko Stalina in Ribentroppa, ko podpisovali prijateljsko pogodbo med Hitlerjem in Stalinom ter delili slovansko Poljsko. Morda se kak Stalinov častilec le zamisli in se vpraša, koliko more slika dokazovati kolaboracijo. Pri SANS-u se bodo seveda naprej pohujševali nad Rožmanom, ne nad Stalinom. Vrhovni poglavar vseh komunistov sme sklepati "prijateljsko" pogodbo s Hitlerjem, škof je "izdajalec," če se uradno pozdravi z njegovim uradnikom. In "napredni" bodo naprej ploskali tej logiki in takim dokazom, tri "katoličanke'" pa bodo naprej sedele v odboru SANS-a ter tako pomagale blatiti katoliškega škofa.

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

INDEKS KOMUNISTOV.— Vsi vemo, kako so vseh vrst nasprotniki katoličanstva radi očitali Cerkvi, da ima indeks knjig, to je seznam knjig, ki jih Cerkev smatra za nevarne. Naši slovenski komunisti smatrajo za komunizmu nevarno vsako stvar, ki ni izdana od komunistov samih. Niti ena knjiga in niti en časopis ne more iziti, če ni pod specijelno komunistično kontrolo. Tudi za šole se sme uporabljati samo knjige, ki pišejo v komunističnem duhu. Vse, kar ni sto od sto pod kontrolo, je nevarno. To imenujejo komunistični sopotniki tudi pri vas v Ameriki "svoboda."

NAPAD NA PROCESIJO.— Velik smisel za posebne vrste svobode so pokazali partizani na Hrvaškem z napadom na procesijo v Marijinem dvoru pri Daruvarju. Iz tega kraja so izgnali partizani redovnike salezijance in jim vzeli vse prostore. Ljudstvo je protestiralo, pa ni bilo komunistično "ljudstvo" in zato pri vladajočih protest ni izdal. Ko so morali salezijanci končno le oditi so prenesli s slovesnostjo podobo Matere božje iz svoje cerkve v tamkajšno župno cerkev. Procesije se je udeležilo veliko pravega nekomunističnega ljudstva. To je partizane tako razdražilo, da so v cerkvi napadli navzoče duhovnike in vernike s palicami in drugimi trdimi predmeti. Župnika Etingerja, starejšega moža, so tako pretepli, da je padel v nezavest. Pred cerkvijo je bila partizanska policija in ni ničesar ukrenila, dokler niso verniki začeli z obrambo. Potem je prišla policija, da je zaščitila partizane pred razjarjenim na-

Dalje na 2. strani.

—o—

Izgredi v Calcutti so ponehali, toda položaj je še vedno napet

Calcutta, Indija. — Vlada naznanja, da ima položaj pod kontrolo in da so krvavi izgredi ponehali. Položaj je pa še vedno skrajno napet in vsak čas lahko pride do ponovnih spopadov med Muslimani in Indci. Neuradno poročilo zatrjuje, da je bilo v treh dneh izgredov najmanj 3,000 smrtnih žrtev. Tekom izgredov je vladala po mestu pravcata anarhija. Ljudje so požigali, plenili in morili, kot bi bili obsedeni. Da so ponehali izgredi je največ pomagal hud naliv.

Vse trgovine, kot tudi vse tovarne ,so bile zaprte tekom izgredov. Oblasti so začele odvažati trupla padlih žrtev s cest. Izgrede so začeli Muslimani, ki so napadli Indce, ker so pri volji sprejeti angleški načrt za indsko vlado, dočim Muslimani temu nasprotujejo. Škoda na požganih poslopjih gre v milijone. Natančnega števila smrtnih in ranjenih žrtev pa ne bodo najbrže nikoli dognali.

—o—

SPOMNITE SE SLOVENSKIH BEGUNCEV S KAKIM DAROM

Ameriška vlada ostro obsoja Jugoslavijo

Državni tajnik Acheson je brez prizanašanja obsodil jugoslovanski napad na ameriška letala ter ga označil kot škandaloznega.

TITO IZJAVLJA, DA SE AMERIŠKO LETALO NI IZGUBILO

Washington. — Pomožni državni tajnik Dean Acheson, ki vodi ameriške državne posle v odsotnosti tajnika Byrnesa, je včeraj brez rokavic ožigosal jugoslovanski napad na ameriška prevozna letala ter izjavil, da je to naravnost škandalozen čin. Acheson je to izjavil potem, ko je ameriška vlada izročila Jugoslaviji že tretji protest radi tega, tri v dveh dneh.

Značilno je, da je tajnik Acheson dovolil časnikarskim poročevalcem, da zapišejo vsako njegovo izjavo in jo dajo v javnost. Izjavil je, da se kaj takega ne bi pričakovalo od nocoma prijateljske dežele.

V zadnji noti na jugoslovansko vlado izjavlja ameriška vlada sledeče:

"Pričakovati bi bilo, da bi jugoslovanske oblasti dale vso pomoč letalu kake prijateljske države, če je v slabem vremenu nad nevarnim gorskim ozračjem prisiljeno kreniti s svoje zračne poti ter išče varnejšo pot nad jugoslovanskim teritorijem.

"Obratno pa se je jugoslovanskim bojnim letalom zdelo potrebno brez vsakega svarila izvesti napad na ameriško prevozno letalo, katerega se je lahko spoznalo kot takega po vidnih napisih ter ga primoralo nasilno pristati potem, ko so ranili enega izmed potnikov.

"Zatem pa so jugoslovanske oblasti zasegle letalo ter posadko in potnike zaprle ter niso hotele dovoliti niti ameriškim konzularnim uradnikom pristop do letala ali obisk posadke."

Nota je dalje govorila, da je dobilo ameriško poslaništvo v Belgradu navodilo, naj kar odločeneje protestira proti takemu postopanju in zadržanju jugoslovanskih oblasti ter da obnovi zahtevo Zed. držav, da se posadka in potniki takoj izpuste, da nadaljujejo svojo pot in končno, naj poslaništvo dobi od jugoslovanske vlade izjavo, če bo ta v bodoče izkazovala običajno vljudnost, vključno pravico preprostih poletov ameriških letal nad jugoslovanskim ozemljem, kadar so v to prisiljena radi slabega vremena, ki jih požene z določene zračne poti.

V prejšnji noti je pa ameriška vlada obtožila jugoslovanske vojake, da so nepostavno prišli v cono A čez Morganovo črto blizu Trsta in tam brez vsakega povoda napadli ameriško vojaštvo. V noti dalje ameriška vlada obtožuje Titovo vlado, da nalašč podpihuje k nemirom v pasu, ki je zaseden od ameriških in angleških čet.

* * *

Jugoslovanski premier Tito je včeraj izjavil, da ameriško letalo, ki so ga jugoslovanska bojna letala prisilila na tla 9. avgusta, ni bilo izgubljeno med oblaki in da se torej ni izgubilo iz svoje zračne poti. Ameriški poslanik Patterson je pa trdil, da se je bilo letalo izgubilo v slabem vremenu.

Tito je včeraj trdil, da je bilo tisti dan lepo vreme, kar lahko sam priča, ker je bil tisti dan tam v bližini na počitnicah (menda na Bledu). Tito ni pa ničesar omenil o drugem letalu, ki je izginilo v pondeljek na jugoslovansko-avstrijski meji in o katerem priče izpovedujejo, da so ga izstrelile jugoslovanske baterije.

Titov govor je bil prenašan po radiu. Med drugim je tudi rekel, da si Jugoslavija želi mir, toda ne "za vsako ceno," ter zahteva, da se spoštuje in upošteva neodvisnost Jugoslavije.

Glede incidenta v pondeljek, ko je bilo izstreljeno drugo ameriško letalo, je izšlo v Belgradu sledeče vladno poročilo: "Na 19. avgusta se je prikazalo neko ameriško letalo nad Bledom. Naše letalske oblasti so mu s signali ukazale, naj pristane na tleh. Ker ameriški letalci niso ubogali, so ga jugoslovanski letalci k temu prisilili. Pri tem je ameriško letalo začelo goreti. Dva izmed ameriške posadke sta se spustila s padali na tla. Toda znamenja kažejo, da je bilo pri tem nekaj smrtnih nezgod."

* * *

Gorica, 20. avg. — Včeraj je priredila ameriška 88. divizija veliko parado v Gorici, kjer je pokazala vso svojo vojaško moč. To so lahko jugoslovanski vojaki gledali s svojih postojank, če so se poslužili daljnogledov. To je bila prva parada 88. divizije v vseh 33 mesecih bivanja onstran morja. Namenjena je bila v prvi vrsti v počast 2. bataljonu 351. polka za herojske čine pri bojevanju v Italiji od 27. sept. do 1. okt. 1944.

Darovi za begunce

V našem uradu so bili izročeni sledeči denarni prispevki za slovenske begunce: Neimenovana je podarila lepo vsoto $26.00, neimenivan pa $1. Dalje je darovala neimenovana oseba $5.51 za bogoslovce v Praglia.

Iskrena hvala vsem skupaj v imenu slovenskih revežev ter se priporočamo še drugim, da bi ob priliki posegli v žep in dali po svojih močeh.

—o—

Eisenhower je bil tudi v Mehiki

Merico City. — Ameriški general Eisenhower, ki je bil na obisku v Južni Ameriki, se je ustavil za 3 dni tudi v Mehiki. Od tukaj se je peljal z letalom domov v Zed. države.

—o—

Zvezni pravdnik je dospel v Pariz

Pariz, — Sem je dospel iz Zed. držav ameriški generalni zvezni pravdnik, Tom Clark. Pripeljal se je z letalom.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Vile rojenice—

Pri družini Mr. in Mrs. Frank Klaus Jr., 1148 Norwood Rd. so se oglasile vile rojenice in jim pustile krepkega sinkota v Huron Rd. bolnišnici. Vse je zdravo. Mr. in Mrs. Fr. Klaus ter Mr. in Mrs. Fr. Leskovec iz Geneva, O. so prav veseli vnuka. — Pri družini Mr. in Mrs. Rudi Widmar iz 1173 Norwood Rd. so se tudi oglasile vile rojenice v Huron Rd. bolnišnici ter jih tudi obdarile s krepkim sinčkom prvorojencem. Vse je veselo in zdravo. Mlada mamica je hči poznane John Mahnetove družine iz Prosser Ave., srečni ata je pa znani pevec in igralec slovenskega odra. Naše čestitke obema družinama.

Pozdravi iz Lemonta—

Iz Lemonta, Ill. pošiljajo pozdrave Mrs. Rose Simenc, Mrs. Mary Malovrh in Mrs. Fannie Brezovar.

Poroka—

Zadnjo soboto sta se poročila v cerkvi sv. Vida Louis Cimperman, sin poznane slovenske družine iz 1115 Norwood Rd., ter Miss Mary Semenak iz 1428 E. 84. St. Poroka je bila v cerkvi sv. Tomaža, poročil ju je pa Rev. Victor Cimperman, ženinov bratranec. Ženinova starša, Mr. in Mrs. Louis Cimperman, sta isti dan praznovala 33-letnico srečnega zakonskega življenja. Vse najboljše želimo vsem skupaj.

K molitvi —

Članice društva Srca Marije in društva sv. Marije Magd. št. 162 KSKJ so prošene, da se zberejo nocoj ob osmih v Grdinovem pogrebnem zavodu, da opravijo skupno molitev za pokojno sestro Terezijo Kmet.

Obisk iz Kalifornije—

Mrs. Mary Železnikar iz Fontana, Kalifornija, hčerka Frances in zet Daniel Pasek so nas včeraj obiskali. Stanujejo na 5202 Fleet Ave. telefon DI 1687. Mrs. Železnikar je poprej bivala v Barbertonu, zdaj je pa za stalno naseljena v Kalifornijo, kjer se ji zelo dopade. Sem je spremila hčerko in njenega moža, ki ostaneta za stalno tukaj.

Tretja obletnica—

V torek 27. avg. ob 6:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojnega Josipa Dolenc v spomin 3. obletnice njegove smrti.

Vse najboljše—

Mr. in Mrs. John Legat, ki sta prej stanovala na 390 E. 165. St. praznujeta danes 46-obletnico srečnega zakonskega življenja. Otroci in številni prijatelji jima kličejo: še na mnoga leta zdravja in sreče.

Na obisk—

Mrs. Anton Struna iz 1161 Norwood Rd. in njen sin Eddie iz Hubbard Rd., Madison, O. sta se odpeljala po važnih opravkih v Columbus, O. Eddie je bil nedavno odpuščen iz armade. Spotoma se bosta ustavila tudi pri sorodnikih v Dayton, O. Odsotna bosta približno en teden.

Raznašalce bi radi—

Par zanesljivih fantov ali deklet bi radi za raznašanje našega lista. Šolarji sv. Vida, ki bi bili pripravljeni raznašati list, naj se zglasijo v našem uradu. Starši, pustite otrokom, naj si nekaj prislužijo za višjo šolo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko na leto $7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto $8.00.
Za Ameriko pol leta $4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta $4.50.
Za Ameriko četrt leta $2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta $2.75.
Za Cleveland in okolico po raznašalcih: celo leto $7.00, pol leta $4.00, četrt leta $2.50.
Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:

United States $7.00 per year; Cleveland and Canada by mail $8.00 per year.
U. S. $4.00 for 6 months. Cleveland and Canada by mail $4.50 for 6 months.
U. S. $2.50 for 3 months. Cleveland and Canada by mail $2.75 for 3 months.
Cleveland and suburbs by Carrier $7.00 per year, $4.00 for 6 months, $2.50 for 3 months.
Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83 No. 164 Wed., Aug. 21, 1946

Ali smo Slovenci Balkanci?

(Doposlano od našega prijatelja v Avstriji)

Od prijatelja iz Amerike smo dobili pismo, v katerem je dobesedno napisano takole: "Ameriško mnenje je danes — to se lahko reče — proti Titovi Jugoslaviji. Veliki listi pišejo naravnost strupeno proti njej; zdi se mi pa, da bodo ostali strupeni proti vsaki Jugoslaviji. Mi smo zanje — BALKANCI . . ."

Verjamem, da se spričo takega javnega mnenja marsikdo naših rojakov že sramuje, da je član naroda, ki je z nekdaj tako cvetoče zapadne kulture utonil v vzhodnem balkanstvu. Mislim tu na Slovence, ki so se včasih ponosno trkali na prsi, da je njihovo zgodovinsko poslanstvo v Jugoslaviji: prodirati na čelu zapadne evropske kulture vedno bolj proti vzhodu. Slovencem so priznavali kulturno prvenstvo v Jugoslaviji, izrazito evropski nivo v izobrazbi in vzgoji, naravnost zgleden razcvet katoliškega življenja, ki se je kazal v vseh smereh javnega življenja, še bolj pa notranjega. In zdaj naj bi se pa nenadoma izneverili tej svoji "zahodni duši," odrekli se svojemu zgodovinskemu poslanstvu, "bankrotirali" v očeh vsega sveta in postali sami — Balkanci. Da bi se v dvajsetih letih svobodne Jugoslavije zgodilo z nami tako nekako, kakor je izrazil svoj sum še pred prvo svetovno vojno poljski učenjak Zdziechowski našemu Janezu Evangelistu Kreku na Ljubljanskem gradu, ko mu je Krek pokazal z roko proti Balkanu, rekoč: "Naloga nas Slovencev je pokazati Evropo Balkancem," in je veliki Poljak dejal: "Kaj pa, če Balkan prinese evropskim Slovencem — Balkan?" Danes smo Slovenci v očeh ameriškega javnega mnenja — popolni Balkanci brez ozira na to, dali smo "Titovci" ali "Protititovci."

Toda v tem pogledu nam Amerika dela veliko krivico. Če kdaj, smo Slovenci v teh krutih letih preizkušnje pokazali, da smo Evropejci, popolni Zapadnjaki, da smo ostali zvesti vsem tradicijam zahodne Evrope, zlasti še katoličtvu, ki je najvidnejše znamenje zahodne kulture. Ostali smo zvesti "svoji slovenski duši" in sicer tako zvesti in na tako kulturno visoki stopnji, da bi moral ameriški rojak biti na nas in naše zadržanje v tem času samo — **ponosen.**

Prav resnično: ta majhen, razdeljen, vse svobode oropan narodič tam nekje na meji treh Evrop — nemške, romanske in slovanske, na križišču vseh prometnih žil med zahodom in vzhodom, na prepihu vseh nebesnih struj, **plen dveh okupatorjev** — Nemcev in Italijanov, in izpostavljen na široko **azijskemu komunizmu,** se je ustavil z Mihajlovičem in njegovo podružnico v Sloveniji prvi nemški okupatorski sili (pokojni, od partizanov pobiti Peršuh je izdal svoj podtalni list prej, kot je OF začela s svojim delom), pa se je tudi z vso svojo duhovno močjo in materialno silo postavil proti Aziji, proti komunizmu na pohodu proti vsemu evropskemu Zahodu.

Danes svet začenja šele spoznavati, kaj je komunizem in kakšen je njegov cilj in čim jasneje bo to spoznal, tembolj bo znal ceniti našo odporno gesto in našo veliko notranjo moč, ki se je upala postaviti po robi takemu azijatskemu kolosu, ki se je valil s širnih step v Evropo. Tu je bila velika moralna sila, ki jo je mogel sprostiti samo narod z izrazito **zahodno kulturo,** z do dna kaljeno katoliško usmerjenostjo, narod, ki se je uprl vzhodnemu kanstvu, bizantinstvu in balkanstvu sploh. Slovenska duša je nastopila proti azijstvu tedaj, ko je zahodni svet — z Amerikanci na prvem mestu — še vedno mislil, da mu bo po vojni uspelo evropizirati Vzhod. Kako se je varal, spoznava šele sedaj, ko je ves vzhodni del Evrope padel kot žrtev v roke vzhodnega kana in se **izločil** iz **Zahodne Evrope.** Mi smo padli kot prva žrtev, čeprav smo se kot prvi postavili v celoti proti. Mislim, da ni bilo naroda v Evropi, ki bi se tako odločno, tako načelno in tako zavestno jasno postavil proti nazoru in metodam iz Vzhoda. Kdor je živel tedaj v Ljubljani, je lahko videl, kako vestno in z navdušenjem so Slovenci študirali po vseh krožkih načela novega reda po papeških okrožnicah in kako je v teh mladih srcih in dušah zorel privid nove družbe, postavljene na načela zahodne krščanske demokracije in dobival že jasne, konkretne oblike v načrtih, ki so se diskutirali in ustvarjali po teh sestankih. In iz te kolektivne volje po novi krščanski družbi so izšli vsi tisti zavestni in dobrovoljni borci proti satanstvu Vzhoda, ki so potem padli kot žrtev diplomatskih intrig. Kakor nikoli doslej, se je v teh najširših plasteh narod usmeril proti balkanstvu za evropstvo v najboljšem smislu besede in rečemo lahko, da **ni bil v tem premagan, bil je samo — prevaren po bizantinstvu zahodne diplomacije.**

(Konec prihodnjič.)

TO IN ONO

Še ni dolgo, kar je Titov pribočnik Kardelj govoril na mirovni konferenci, da Jugoslavija pod nobenim pogojem ne sprejme odločitve štirih ministrov, da bi se s Trstom ustvarila mednarodna država. Nikdar in nikoli, je vpil in prisegal.

Zdaj pa vidimo ,da je Joža Gustinčič, vodja tržaških komunistov, izjavil, da komunistična stranka sprejme tržaško mednarodno državo, da bo v polnem sodelovala ž njo, in tako dalje.

Iz tega bi človek sklepa, da Kardelj ni vedel, kaj govori, ali pa da Gustinčič ne ve, kaj govori zdaj.

Nič se ne bojte, oba dobro vesta, kaj govorita. Govorita namreč tako, kot jima ukažejo v Moskvi. Ko je enkrat komisar Molotov rekel, da je zadovoljen s tržaško mednarodno državo, je bilo to že pribito za Jugoslavijo.

BESEDA IZ NARODA

Na vlaku je bilo zelo prijetno

S konvenčnega vlaka. — Na našem vlaku, na katerem to pišemo, in ki je vozil delegacijo KSKJ in druge goste proti divni Coloradi, je zdaj vse veselo in zadovoljno. Pa tudi zapojemo včasih, največkrat tisto: Za gorami grmi in bliska, naš vlak pa proti Coloradi piska . . .

Sinoči nas je vjela huda nevihta v državi Iowa, pa se je nismo nič bali, saj smo bili pod streho. Vlak je vozil zelo počasi, komaj 3 milje na uro. Menda je strojevodja mislil, da se nam to dopade in da nam bo dlje časa luštno. Menda ja! No, danes (to je sobota) pa zopet lepo sonce sije in lukamatija je tudi nekaj bolj pri korajži. Ne bo dolgo in na cilju bomo.

Vsi spodaj podpisani vas vse skupaj prav lepo pozdravljamo ter zelo obžalujemo, da vas ni tukaj. (Šur, zdaj nam pa še tisto grdo nevošljivost zbujajte in jo; op. ured.)

Helena Mally, Louise Mlakar, Frances Mačerol, Julia Slogar, Dorothy Strniša, Maria Hochevar, Marion Kuhar, Matilda Ropret, Fred M. Filips, John Pezdirtz, August F. Svetek, Frank Matoh, Frances Leskovec, Frank Mulh, Mary Pucell, Theresa Lekan, Antonia Debelak, Josephine Trunk, Matt Pavlakovich, George Starešinič, Matt Brozenič, John Ban, Geo. Maričič, Johana Modic, Martin Shukle.

Poročevalka.

Kam jadramo?

Cleveland, O. — Drage članice (katoliške) Slovenske ženske zveze! Kako sem bila razočarana, ko sem oni dan prejela po pošti "Zarjo," pa nisem videla nikje unijskega znaka. Naša "Zarja," glasilo ameriškega slovenskega ženstva, se torej tiska zdaj v neunijski tiskarni. Pa ne samo to, ampak se niti ne tiska v kaki slovenski tiskarni, ampak v češki, pri čeških benediktincih, Vprašam vas, ali ni sramotno za vse članice Slov. ženske zveze, da se vzame kruh našim slovenskim unijskim delavcem in njih družinam, pa se da zaslužek tujim ljudem, pa še takim, ki nimajo svojih družin za preživljat, pa ki imajo poleg tega že svoje veliko premoženje? Da niti ne vprašam: kaj je tista tiskarna še storila za razvoj naše Slovenske ženske zveze, zlasti še ob njenem postanku, ko je bilo potreba velike agitacije, da se je ime SŽZ razneslo med slovenskim ženstvom po Ameriki.

Seveda, saj nisem proti benediktincem in tudi proti Čehom ne. Spoštujem vse, kar je katoliškega, še posebno pa, kar je duhovskega, kot nas uči naša vera. Protestiram pa proti temu, da si upa nekaj naših uradnic napraviti kaj takega. Drage članice, ali nič ne čitate, kako se unije poganjajo za boljši kruh delavcem, za svoje pravice, za boljši življenski obstanek? Koliko stavk so morali že naši možje in sinovi pretrpeti za dosego svojih pravic in kako drago morajo plačevati za vzdrževanje svojih unij. Vsenaokrog slišimo glasove: delavci, organizirajte se, ker le organizirani v unijah boste mogli doseči svoje pravice. Pa ti gre naše lastno glasilo, Zarja, in vzame zaslužek slovenskemu unijskemu delavcu, vzame kruh njegovi družini, pa ga nese tistim, ki imajo vsega dovolj, nič svojih družin, nobenih prispevkov za unijo jim ni treba dati.

Seveda, tistih par uradnic misli, da je s tem činom, da so vzele naše glasilo iz unijske tiskarne, pa ga prenesle v neunijsko, pa niti v slovensko, škodovalo našemu uredniku Debevcu, O, ne, popolnoma nič, kar mirno spite glede tega. Urednik naše edine Ameriške Domovine ne bo radi tega niti enkrat manj jedel, toda kruh sta vzele njegovim unijskim delavcem in njih družinam. Ali nikdar ne pomislite, da boste morda tudi ve še lačne in to še prej, kot tisti, ki ste jim mislili škodovati. Veste, stari Bog še vedno živi, čeprav ne plačuje vsake sobote, toda plača pa, kar zanesite se na to. Ve mislite, da zdaj, ko ste se spravile pod rdečo marelo, da ste postale že vsemogočne? Ne v Ameriki, še dolgo ne, drage "tovarišice."

Naša podružnica št. 25 je imela prejšnji pondeljek sejo. Tam sem protestirala, da se absolutno ne strinjam s tem, ker so naše gl. uradnice prenesle Zarjo v neunijsko tiskarno, da je za nas katoliške žene kaj takega sramotno. Pa sem dregnila v pravo sršenovo gnezdo. To se vidi, kako se nekatere naše žene zavedajo boja organiziranega delavstva. Še celo predsednice se je jezila na našega Debevca in grozila, da bo Ameriško Domovino pustila, če ne bo nehal naših žensk napadati. Toda jaz že dolga leta redno berem Ameriško Domovino, pa nisem še nikdar videla v njej kakega napada proti nedolžni osebi. Res pa je, da se Ameriška Domovina poganja za katoliške principe in potiplje vsakega, ki hoče te principe pomandrati. Tako je prav, tak list je na mestu. Kdor ga radi tega pusti, ker brani katoliške principe, potem tak ni katoličan, pri meni že ne in nikjer ne. Kdor pusti katoliški list, ki se poganja za pravice katoličanov, potem ni vreden, da se sploh katoličana imenuje. Kar tako naprej, Mr. Debevec, Bog Vas živi!

Sedaj pa še nekaj o tisti krasni sliki, ki sem jo videla v Ameriški Domovini. Res zelo se postavijo na sliki tri naše odbornice, ko se bahajo s Titovim odlikovanjem. Torej naša katoliška Slovenske ženska zveza naj bi bila ustanovljena na katoliški podlagi, sedaj pa dobi naša častna predsednica odlikovanje od komunista Tita. Kaj mislite ve o tem, katoliške žene? Jaz za svojo osebo ga ne bi vzela za ves svet, da bi si s tem sramotila svoje katoliško stališče. Ali se še spominjate, kako so nekateri Italijani hiteli vračati odlikovanje, ki se ga dobili od Mussolinija pred zadnjo vojno, ko je postala Italija naša sovražnica in sovražnica vsega demokratskega sveta? Kakor vse kaže, bo morda tudi še koga glava bolela na Titovim odlikovanjem. Kakor se svet vrti, ni nič gotovega. Že danes se bije diplomatski boj med komunizmom in demokracijami in naša dežela je med tistimi, ki se skušajo ubraniti komunizma. Naše ženske pa v istem času pripenjajo na prsa odlikovanje komunista Tita. Ali nič ne pomislite, kaj to pomeni, ali ne priznavate s tem, da držite s sovražnikom ameriške demokracije? Po mojem mnenju je največja sramota za katoliško ženo, če sprejme odlikovanje od komunista, največjega sovražnika katoličanstva. Potem pa gredo, pa se dajo še slikati, da ves svet zve, kdo so in kaj so.

O, le nikar ne mislite, da če ve skozi fenc skačete, da bomo šle vse za vami, kakor ponižne ovčice. Še nas je, hvala Bogu, precej, ki ne maramo pod komunistično zastavo. Me se hočemo držati, kar so nas starši učili, ne pa cincati sem pa tje.

Pa še to naj omenim, kaj slišim po hišah, ko prodajam listke za našo katoliško ligo. Ta "napredni" se strašno jezijo na urednika Ameriške Domovine, ker je enkrat zapisal, da pravijo v Istri oslu — tovariš. Vzeli so nase, da je mislil s tem nje. Kaj je mislil, ne vem, pa če je povedal, da pravijo v Istri oslu tovariš, in če se naši ta napredni nazivljejo tovariši, potem naj sami sebi pripišejo, če so si navzeli ime tiste ponižne istrske živalice.

Da je pa urednik Ameriške Domvoine resnico zapisal o tistem istrskem "tovarišu," pa jaz lahko potrdim. Saj sem na svoja lastna ušesa slišala Istrijana, ki je na oslu prinesel češnje prodajat, kako je vpil nanj: higo, higo, tovariš! Jej, tako grozno ste učeni, pa si nadevljete tako ime. Potem pa druge napadate in preklinjate, če vam pove pravo resnico.

Tako, pa naj zadostuje za danes. Mislim, da bom dregnila v sršenovo gnezdo, pa nič ne de. V svobodni Ameriki smo in vso pravico imam povedati svoje mnenje. Nekatera budala, da jim ne morem drugače reči, se hudujejo na Debevca, češ, da napada Slovensko žensko zvezo. Povejte en sam stavek iz Ameriške Domovine, v katerem je bil napad na našo zvezo. Ne znajo ločiti organizacije od uradnic. Ako kdo pove kako gorko uradnicam, ki napačno vodijo organizacijo, s tem še ni rečeno, da je bila napadena organizacija in kdor kaj takega trdi ne ve, kaj govori. Uradnice še niso organizacija, ker organizacija ostane, uradnice se pa menjajo. Ali s tem, če kritiziramo predsednika Zed. držav, napadamo naše Zedinjene države? Zadnje čase je bilo polno kritike o poslancu Mayu, ki je imel baje zveze z vojnimi dobičkarji. Pa ali je bila s tem napadena vsa poslanska zbornica? Ne bodite vendar tako za luno, da se vam ne bodo ljudje smejali. Samo v Rusiji, Jugoslaviji in drugih diktatorskih deželah se ne sme napadati ali kritizirati vlade. V Ameriki, hvala Bogu, pa še nismo prišli tako daleč in poštena kritika je vselej na mestu in tudi dobro došla za izboljšanje razmer. Seveda, dokler vas je Debevec božal in vam pel slavo, je bil vaš bog. Zdaj pa, ko si je upal nekaj pokritizirati vaše zmote in napake, je pa preklet. Ste menda pozabile vse dolge kolone, ki jih je Debevec napisal v korist Slovenske ženske zveze. Veste, tak človek, ki tako hitro pozabi dobroto, ni dosti prida v mojih očeh in prav nič se ne postavite s tem. Mr. Debevec je pa lahko vesel, da je do tega prišlo, vas je vsaj spoznal, kdo ste in kaj ste vredne po svojem karakterju. Pa hočete biti voditeljice take lepe organizacije, kot je naša Slovenska ženska zveza? Bog se je usmili, pa vas tudi.

Pozdravljam vse zavedno katoliško ženstvo,

Mary Stanonik.

Pesmi begunca

Pesnikove misli pohite iz celovške okolice domov za temi fanti in on razmišlja, kaj je s temi fanti, ki so jih v vsej tajnosti poklali titovci tam pri Hrastniku in v Kovčevskem rogu.

TAJNA

To je pesem, ki morda nikdar
v velikih dnevnikih sveta
ne bo izšla v prevodu . . .

To je pesem tajne v teh gorah,
kjer plava nad prepadi strah
in groza skrite pesmi.

V nočeh se trga blazni krik,
izmučeni, tuleči vik
in smeh žena znorelih.

In pravijo: potem drdra
vso noč do zore strojnica,
da po gorah odmeva . . .

Noč zvesto molči. Nikogar ni,
da dnevnikom napisal bi
resnico o svobodi.

—V Avstriji je bilo kajenje do leta 1820 splošno prepovedano. Do leta 1830 pa je bilo v Franciji dovoljeno kajenje le v zaprtih prostorih, a nikdar ne v javnih.

* * *

—Kjer prešerno raste plevel, tam je prostor, da si napravite vrt, kajti mogočna rast plevela je znamenje, da je tam dobra zemlja.

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

(Nadaljevanje s prve strani)

rodom. To imenujejo v Jugoslaviji verska svoboda.

OBSOJEN ZA NAZAJ. — V Šibeniku je bil obsojen na 20 let ječe duhovnik Grgurev. On je pred leti priobčil v listu "Katolik" več člankov, v katerih je napadal komunizem. Bilo je to še pred vojno. Sedaj so ga zaradi tega zločina proti komunizmu zaprli. Vse v znamenju svobode in svobodne besede.

UBITI FRANČIŠKANI IZ BOSNE. — Zelo težko je dobiti čisto jasno sliko o vseh zaprtih in pobitih duhovnikih v Jugoslaviji, ker niso nikjer objavljeni nikaki podatki. Mnogo jih je po ječah, da nihče ne ve kje. Mnogo jih je bilo pobitih, da nihče ni vedel kdaj in kako. Tako so šele v zadnjem času mogli točno dognati, da je bilo ubitih v Bosni 25 frančiškanov, od teh 20 duhovnikov.

KAJ SO TRPELI KATOLIČANI V BANJALUŠKI ŠKOFIJI pripoveduje neko hrvaško poročilo. Leta 1940 je bilo v tej škofiji 130,000 katoličanov, danes jih je le še kakih 40,000. OZNA se je tu vrgla z vso krvoločnostjo na ubogo ljudstvo. Že med vojsko so ti kraji strašno trpeli v sporih med Srbi in Hrvati, partizani so tu pobili že poprej na tisoče in tisoče ljudi, toda s koncem vojske se je stanje še poslabšalo. Ubijali so katoličane, nasprotnike komunizma v masah. Baje so kraji kjer ni nobenega odraslega moškega več. V drugih krajih je izbrisana vsaka sled katoličanstva in porušena cerkev ter župnišče. Poročilo končava, da 400 let turške vlade ni v banjaluški škofiji napravilo toliko škode katoličanstvu kakor komunistični teror.

SRBSKI SVETI SINOD. — Poročal sem vam, da je srbski patriarh Gavrilo poslal iz Rima poslanico svojim duhovnikom in vernikom, v kateri jih hrabri v tej težki dobi, ko tudi pravoslavna Cerkev trpi v preganjanju. Istočasno je tako imenovani sveti sinod izdal za Velikonoč poslanico vernikom. Pet škofov, ki tvorijo ta sinod, pripoveduje o posledicah ločitve Cerkve od države. Kljub tej težki situaciji srbske Cerkve, pa pravi sv. sinod, naj verniki ne obupujejo, ampak se naj toliko bolj oklene vere, ki je tolažila srbski narod v njegovih najhujših časih. Bolj kot ločitev od države boli srbske škofe, da se svobodno propagira popolno brezboštvo. Brezboštvo, pravijo, ni sicer nič novega, vendar jih boli ,da more ta novi val odpada od Boga potegniti mnoge vernike za seboj. Zato hrabre vernike, naj se ne dajo pohujšati od trenutnega navala brezboštva.

SVOBODA VERE V BELGRADU. — V sredi julija se je mudil v Belgradu angleški škof iz Hereford-a. Obiskal je srbsko pravoslavno Cerkev in njene sedanje voditelje. Ob tej priliki je govoril v belgrajski katedrali. Njegov govor je prestavljal protojerej (nekak dekan) Kosta Lukovič. Drugi dan so prišli od OZNA-e in aretirali Kosta Lukoviča. Sodijo, da bodo hoteli v ječi iztisniti iz njega, kaj so voditelji srbske Cerkve pripovedovali angleškemu škofu. Lukovič je namreč bil tolmač pri razgovorih. Vse seveda v imenu same svobode vere.

Če verjamete al' pa ne

France, tole bi lahko povedal pri konvenčnem banketu, ker govori o dobri rihti, čeprav ni posebno cort. Če je pa nikakor ne moreš oddati, jo prinesi nazaj. Govori z Dečmanom iz Pittsburgha, morda bi katero svojih zamenjal zanjo.

To se je zgodilo kmalu potem, ko so Radeckija prefedrali od frajtarja na generala. Pa je šel, natančen kot je bil, neke noči inšpicirat stražo pri smodnišnici. V starem kraju smo rekli takemu pulfermagacin. Potihoma pride do kraja, kjer bi moral biti stražnik, pa ga ne vidi nikjer. Išče sem in tje, pa ga končno zagleda tam pod drevesom, kako je udobno sedel in spal.

Radecki se mu potihoma približa, mu vzame puško, ter ga zbudi. Vojak skoči pokonci in se na smrt prestraši, kako bi se ne, ko vidi pred seboj samo generalsko pošast ali zver.

"Aha, spal si!" zagrmi strogi general nad vojakom. "Ali veš, da si za to zaslužil smrt?"

Vojak ne reče ne take ne take. Nekaj bo napek, si je mislil vojak.

General pokaže vojaku na tleh kravje govno ter mu strogo reče: "Na mestu pojej tistile hlebček, ali te pa pri priči ustrelim!" General je držal puško vojaku na prsih in že napenjal petelina. Hud je bil ta ukaz, bi rekel, ampak življenje pa koncem konca tudi ni tako slabo, da bi ga vrgel v smeti zaradi enega takega hlebčka. Vojak se spravi na kolena in začne z banketom. Strašno počasi je šlo in od sile je težko požiral. Večkrat je pogledal na puško, če je še vedno nastavljena na njegova prsa. Ampak general je kazal, da ne bo odnehal.

Ko je vojak pospravil nekako polovico tiste rihte in se je že začel daviti, se ga je general le usmilil in rekel:

"Naj bo dovolj zaenkrat. Zadosti si bil kaznovan. Ampak rečem ti, če te še kdaj zalotim spečega, ne boš prišel tako poceni skozi." To rekši, mu je dal puško nazaj in hotel oditi.

(France, zdaj se bo šele začel špas. Enega poprej stisni in pusti, naj se poslušavci nekoliko oddahnejo).

Vojak pa naglo prime za puško, jo nastavi generalu na prsa in ukaže: "Alo, zdaj boste pa še vi nekoliko pokusili tole rihto na tleh. Jaz sem jo pospravil pol, vi jo boste pa pol. Sama sva, živa duša naju ne vidi in ne sliši. Ako ne začnete, vas pri priči ustrelim."

General je potil smrtni pot, ampak videl je, da ne gre drugače, kot da se spravi k banketu. Še bolj se mu je upiralo kot vojaku, ampak ni šlo drugače, če si je hotel rešiti življenje. Ko je bil gotov, je zažugal vojaku, da se bosta že še videla in je odšel.

Drugi dan je šel k poveljniku regimenta ter zahteval, da postavi v vrsto vse vojake, ker ga je eden izmed njih strašno razžalil. Ne ve njegovega imena, poznal ga pa bo po obrazu. Vesel pa se postavi v vrsto in general stopa od enega do drugega ter si vsakega natančno ogleda. Končno veselo vzklikne, ko pokaže na enega izmed vojakov:

"Ta-le je! Ta je pravi!"

Polkovnik pristopi k vojaku in ga strogo vpraša: "Ali poznaš tega-le gospoda?"

Vojak se pa veselo zasmeje: "I, kaj bi ga ne! Saj sva sinoči skupaj večerjala."

V planinah

ZGODBA — Spisal Stanko Canjkar

"Da. Pa mi je žal poklica, ki sem si ga vedno želela. To je tako čudno: učiš se za čevljarja, pa moraš biti mizar. Nič mi ne gre v račune taka zamenjava."

"Tako se življenje igra z nami."

"Bo že kako. Sedaj sva na poti v planine. Ni treba, da si tudi počitnice kvariva s tem."

"Prav. Pustiva to. Bog ve, kaj prinese bodočnost. Meni večjo plačo, vam profesuro ali ženina ali oboje."

"Pustite ženina. Ne dajajte mu takega staroverskega imena."

"Meni Prav to ime najbolj ugaja."

"Tako. Ali je to morda tudi vaš postranski poklic?"

"Ne, gospodična Helena. Potem bi mi najbrž ne ugajal več. Veste, zakaj sem za to besedo tako vnet?"

"Ne morem vedeti."

"Tega res ne morete vedeti. Veseli me, da bom lahko samo spremljevalec. Vitez, če hočete. To je tako svojevrstno in lepo: dekle, ki hodi s teboj, je z nekimi vezmi piklenjeno na nekoga drugega. Ti si samo vodnik, eden iz velike množice, človek s ceste, brez pomena in nič v napotje."

"Kakšne neumnosti pa govorite?"

"Saj je res naumnost. Pa ne povsem in do konca. Čudno se sliši, pa mogoče ni tako čudno."

"Sicer pa bom videla, kako oste svojo službo opravljali."

Gospodična Helena se dobro zaveda svoje lepote, ki ni samo iz mladosti in zdravja.

Pot postaja strma. Prva prevara je mimo. Svet kaže svojo pravo gorsko podobo. Ljudje izgubljajo pred njo svojo lahkotnost v koraku in v besedi. Gozdovi ob poti so tihe priče prve zavesti človekove nemoči in bornosti. Iz obstranske doline je slišati močno šumenje gorskega potoka. Sicer pa je vse tiho in nekam prazno. Nebo je čisto in sinje, da je kakor Marijin plašč v oltarju.

Med madina človekoma, ki gresta na vrh, je polno misli in besed. Dolga vrsta vprašanj in odgovorov: o vsem, kar more imeti prostor v zavesti mladega izobraženca. Gospodična Helena čuti nevidno vodstvo svojega spremljevalca. Pa je vendar lepo. Svet je danes nekam drugačen, lepši in svetlejši. Stvari so za drobno spoznanje razumljivejše. Življenje dobiva prizvok neke smiselnosti, ki je dekle do sedaj še nikoli ni čutilo. Še kamen na poti ima nekaj posebnega na sebi. Stopiš nanj in se ti dozdeva, da si premagal neko težavo, ki je doslej nikoli nisi zmogel. Iz vsake besede mladega sodnika neka toplota. Nekaj dobrega, materinsko pozornega je v teh očeh. Ob nejgovem smehu imaš občutek domačnosti, bratstva, ki ti hoče dobro. In njegova sodba je očetovsko zamozavestna, čeprav še ti dozdeva, da pušča veliko svobode. Tako govori starejši, učeni brat s svojo mlajšo sestro, ki jo ima rad.

Na prvem gorskem sedlu je nekaj kmečkih domačij. Okrog so njive in travniki. Ljudje so na poljih pri svojem delu.

"Dober dan! Bog daj srečo!" pozdravlja sodnik, kakor da so stari znanci."

"Bog daj dober dan," odgovarjajo ljudje z njive in so vidno začudeni. Gospoda iz mesta nima navade pozdravljati.

"Iz tega bo repa, ali ne?"

"Repa, gospod. Zdi se, da poznate naše delo."

"Poznam, poznam. Saj sem s kmetov doma. In ko bom upokojen, se preselim domov k bratu, da mu bom pomagal orati in sjaeti."

"Za pokoj imate še čas," se smeje mlada kmetica.

Gospodična Helena je rahlo začudena. Gleda preko njive in se smeje.

"Vi ste pa res povsod doma," pravi, ko se poslovita od ljudi.

"Ali vam je nerodno, da imate tako zgovorno spremstvo?"

"Ne, gospod sodnik! Bog varuj! Vesela sem in se vam čudim. Tako lahko vam je z ljudim. Jaz se pa včasih z eno samo besedo mučim in ne vem, kako bi jo povedala."

"Morda vas je preveč strah, da bi vas kdo grdo zavrnil. To je treba že vnaprej vzeti v račun. Navadno pa ljudje kar čakajo na našo besedo."

Gospodična Helena ne ve, kaj naj pove. Čuti, da je deloma res, kar pravi gospod sodnik. Vendar bi se hotela braniti. Saj so ji ljudje pri srcu. Tudi preproste ljudi ima rada, čeprav ne more jasno vedeti, kaj vse taka ljubezen od človeka zahteva. Ugovarjala bi, da je tudi obziren molk izraz spoštovanja in ljubezni do človeka. Ali ni ta svoboda, ki jo puščaš vsakomur, nekaj velikega? Ali ni prav v tem molku nekaj plemenitega in občudovanja vrednega? Pa je že tako, da včasih kar ne moreš ugovarjati. Nekaj te zadržuje in veže. Ne gre ti za tvojo misel, nočeš vsiliti svoje volje. Hočeš samo poslušati in do konca razumeti. Vidiš, da ima tuja misel neki globlji pomen, kako pa ga razodevajo besede. Veš, da bi ugovor neko resnico ohromil, morda celo ubil. Saj vsaka samoljubna in ošabna beseda resnico hromi in ubija. V razgovorih pa je včasih toliko sebičnosti.

"Gospod sodnik, vas imajo ljudje radi," pravi mlada profesorica. .

Gospod sodnik pa ne posluša. Gleda nekam daleč preko temnih gozdov, kakor da spremlja svojo misel, ki se mu hoče nekam izgubiti.

"Glejte, kako je vse to lepo." pravi neenkrat. Tako hočeš z eno samo besedo izraziti tisoč stvari, ki jih nobena govorica ne more priklicati pred oči. Lepo je! To je vse, kar vemo, vse, kar čutimo. Lep je gozd. Lepo je sonce nad gozdovi. Lepa so polja, lepi so travniki s travo in z rožami. Lep je potok, ki se izgublja v senožet. Lepa je celo sesta, ki hodiš po njej. Lepo je srečanje s človekom, ki ga nisi nikoli videl in ga morda tudi nikoli več ne boš. Lepa je bližina dved ljudi, s katerima se usoda po svoje igra. Ena sama beseda, ki ima tisoč pomenov.

(Dalje prihodnjič.)

Vožnja v smrt

Mali vlak, ki je sestojal iz pogonskega in priklopnega vagona in se je vsake pol ure peljal iz mesta v hribe, je imel za seboj vas Sacramento in je prispel v trg Santa Cruz. Tu je za nekaj minut obstal. Potem naj bi se odpeljal v rudarski kraj Duranga, kjer je bila končna postaja te proge. Vlakovodja, ki je moral na postajah poskrbeti za pripone in pregledati, ali je vse v redu, je utrujen in razgret od sonca obsedel na svojem sedežu. Tudi sprevodnik odprtega vagona, neki zamorec, je pasel lenobo na sedežu v vagonu, kjer je sedelo nekaj potnikov. To so bili neki starejši delavec, ki je prihajal s ponočnega dela v mestu v rudniku in je stanoval v Dugangu; neka starejša ženska iz istega kraja, ki je že zjutraj vse nakupila, dalje visok, močan moški v obleki rokodelca in pa mlad zakonski par. Ko je delavec vstopil, mu je ženska pokimala; včasih sta si bila dobra, a nato je ona vzela drugega.

Vlakovodja je močno pritrdil zavore pogonskega vagona, zakaj proga je navzad močno padala. Pogledal je na uro, godrnjavo je dal znak z zvonce in je pognal motor s sunkom se je vlak začel premikati. Potniki pripetega vagona, ki zaradi vročine ni imel oken s šipami, so se hudo stresli. Vsi so jezno zabrundali, samo oba mlada zakonca sta se srečno spogledala.

Mahoma je zapazil zamorec, da se pogonski vagon sam pomika dalje. Isti hip je začel priklopljeni vagon drčati nazaj po strmini navzdol. Sklopka se je z naglim potegom pogonskega vagona zlomila. Zamorec je glasno zaklel, planil je na zadnjo ploščad, skočil je ko brez uma na tla, v divji grozi je kričal sprevodniku drugega vagona, naj vendar ustavi.

Že čez nekaj sekund je bil vagon že v takem diru, da potniki niso mogli več poskakati na tla. Z vedno večjo brzino je priklopni vagon sam brzel po strmi progi nizdol.

Ljudje, ki jih je zdaj usoda združila v eno, so vstali. Z grozo so se zagledali drug v drugega in so začeli zmedeno govoriti. Visok moški je stopil na zadnjo, zdaj sprednjo ploščad in skušal zavreti zavoro. A čeprav jo je na vso moč vlekel k sebi, se vendar le ni zganila.

Zmedenega obraza je stopil nazaj v vagon in zavpil: "Zavora je na dvoje!"

"Kaj, kaj bo pa zdaj?" je zajecljala ženska.

"Jaz sem mehanik,'" je prestrašeno odvrnil moški, "osi se bodo preveč segrele . . . pri tej brzini."

Oba mlada človeka sta bila tesno objeta, z grozo na obrazu sta gledala na mimobrzečo pokrajino. Vagon, ki je zdaj drevil po ravnini, je brzino malo zmanjšal, vendar je imel še veliko hitrost. Kakor po čudežu se je vagon na ovinkih obdržal na tračnicah. Mehanik je glasno klel in se je držal za ročaje. V kotu je sedela ženska, svoj zavoj trdno oklepaje z rokama njene ustnice so bile blede in ozke ter se je trudila, da je ostala med guganjem vagona na svojem mestu. Njena naglavna ruta se je premaknila, da ji je napol visela čez oči.

Zdaj je vstal delavec, ki je bil doslej edini molčal. S plaho kretnjo je pobožal žensko po glavi, nato je šel po brzečem vagonu in je s težavo prišel k zavori. Nič ni gledal na leskečoče se tračnice pred seboj, ki jih je divja brzina naravnost požirala, marveč je mirno pregledoval zavoro. Zdaj je doumel njen ustroj. Ko je z nogo sprožil zavoro, se je dala ročka hitro pregibati. Previdno jo je potegnil k sebi. Toda vožnja je bila tako hitra, da so zavore na kolesih sicer cvilile in škripale, vendar se hitrost ni zmanjšala.

"Pusti, bom jaz," je zavpil mehanik, ki je bil stopil zadaj za njim. Odrinil je delavca in je vrtel zavoro. A tudi on ni v tej divji vožnji nič opravil s silo. Nenadoma je izpustil ročko in je planil nazaj v vagon. Ko je vagon naglo zavil na ovinku, je padel na tla, kjer je obležal, držeč roke na obrazu. Mladenka se je ječaje in zaprtih oči stisnila k svojemu dragemu.

Mahoma pa se je mladi mož sunkovito okrenil, stekel je ven k delavcu, ki je držal ročko v roki in je opazoval progo ter je obupno kriknil: "Kaj pa bo? Saj se bomo vsi raztreščili! Pomagajte, pomagajte vendar!" Delavec ga še pogledal ni; delal se je, ko da ni slišal njegovega vpitja.

"Kmalu bodo veliki ovinki," je zakričal mladi človek, "ondi je tir tik skalnatih obronkov. Če bo vagon ondi skočil s tira, bomo vsi strmoglavili v prepad." Pozabil je sam nase in na svojo mlado ženo, z bledečim pogledom se je obrnil k vratom, da bi jih odprl in skočil ven.

Trdna pest delavca ga je zadržala. "Noter pojdite," je rekel in porinil mladega človeka v vagon. Ta je pogledal po svoji mladi ženi; zlezla je bila s klopi in je ležala na tleh. S sklenjenima rokama se je okrenil k ženski: "Izgubljeni smo!" je zavpil. Ženska ga je praznih oči pogledala in ni mogla ne misliti ne govoriti. Z eno roko je svoj zavoj takoj pritisnila spet k sebi, z drugo si je popravila ruto. Nato se je mladi mož spravil nad mlado ženo, ki je bila še vedno nezavestna, rekoč s tankim glasom, da ga je ona pregovorila za to prekleto vožnjo.

Mehanik je spet vstal. "Osi se bodo razgrele," je rekel na glas, "jaz to vem, saj sem strokovnjak." Zdaj pa zdaj je še ponovil te nesmiselne besede, medtem je stekel k delavcu, ki je še zmeraj stal na istem mestu, in mu je isto povedal. Ta mu ni odgovoril. Čez čas je počasi rekel sam sebi: "Če ne bomo srečali kakega vlaka, se bo vse dobro končalo."

V dalji je bila čuvajnica postaje Sacramento ;za njo je bila strmina, ki je potekala okoli hriba in tik ob brezdnu. Ne daleč od čuvajnice in na pogled ko majcena igračka, je zapazil delavec pogonski voz s priklopnim vagonov, kako sta lezla po hribu navzgor; zdaj sta bila le še dve sto metrov pred Sacramentom. To je pač pomenilo konec. Ob tistem vlaku se bo ta drveči vagon povsem raztreščil . . .

Mali sin progovnega čuvaja v Sacramentu, ki je čakal vlaka, da bi si ogledal prišlece — če bi sploh kak človek zašel v to zapuščeno gnezdo — je stal ob tračnicah. Daljno, grmenju slično bobnenje ga je primoralo, da se je ozrl v nasprotno smer. Tedajci je zapazil samcati vagon, kako je od Santa Cruza sem nenavadno hitro brzel nizdol.

Poklical je očeta, ki je počasi prišel venkaj. A komaj je zagledal priklopni voz, ko je koj spoznal usodni položaj. Najprej mu je šinilo v glavo, da bi z znaki dal ustaviti prihajoči vlak; a je koj vedel, da bi bilo to brez pomena. Toda ondi, kamor so včasih spravljali vagone, je bil slepi tir, ki se je v dolžini pet sto metrov nalahno vzpenjajoče se proge, končal z mogočno klado. Stekel je h kretnici in se je vrgel na ročko. A ta je bila zarjavela in se ni dala premakniti. Ves obupan jo je vlekel, saj je spadalo v njegovo službo, da so bile kretnice v redu. Lotil se je tračnic in suval v kretnico; zaman. Vagon pa se je strašno naglo bližal.

Tedaj — vendar z zamolklim hreščanjem se je dala ročka obrniti. Progovni čuvaj je odskočil in že je pridirjal vagon do njega. Povešenih ram je čuvaj zrl za njim. Mahoma se je zravnal in je od razburjenja puhnil sapo skozi nosnice; vožnja je bila počasnejša . . .

Delavec, ki je bil v železni odločnosti ostal na ploščadi, je začel, videč prihajajoči vlak, koj vleči zavoro k sebi, najprej počasi, nato zmeraj vedno bolj močno, tako da so kar iskre švigale izpod koles. Petdeset metrov pred seboj je videl, kako je čuvaj slednjič le premaknil kretnico. Že čez nekaj sekund so kolesa s cviljenjem zavozila na slepi tir. Zdaj se je z vso močjo svojih dela vajenih, krepkih rok uprl v ročko zavore. Vagon je zahreščal ko sto hudičev. Klada! Neznanski trušč! Težka lesena klada se je razcefrala. Toda vagon je obstal.

Potniki, ki so se vsi obtolčeni in opraskani trkljali po tleh, so zavreščali. Delavec je lezal zraven zavore, trščica iz prelomljene ploščadi se mu je zadrla v lice in je začela kri teči. Prvi je vstal, obrisal si je z modrim robcem obraz in je pomagal drugim, da so vstali. Z nerodnimi besedami jih je skušal potolažiti.

Istočasno se je ustavil v Sacramentu vlak, ki se je pripeljal iz mesta. Sprevodnika in potniki iz prišedšega vlaka, ki so mogli razburljivi dogodek natančno opazovati, so hitro poskakali iz vagona in stekli k tistemu vozu. Pomagali so zmedenim ljudem, da so mogli izstopiti. Pri tem so videli, da se ni nihče resno poškodoval in so vsi lahko hodili.

Mladi mož, čigar živci so odpovedali, je takoj stekel proč. Njegova mlada žena, ki je bila še polna strahu je bila brezbrižna za vse, in ni mogla govoriti; dali so jo materi progovnega čuvaja v varstvo. Starejša ženska pa je bila kmalu nared. Skrbno je pregledovala svoj zavoj, ali se ni nič razbilo. Videč, da je vse celo, se je zadovoljno nasmehnila, si popravila ruto in se ozrla. Nenadoma se je nečesa spomnila, pristopila je k delavcu in mu molče stisnila roko, nato je z zaskrbljenim pogledom vzela svoj sveži robec, da bi mu obrisala kri z obraza. Delavec se je prijazno branil, vzel je svoj robec, ki je bil že okrvavljen, obrisal se je in zamrmral: "Nič ne de, to bom že doma uredil." Na vse pohvalne besede in vprašanja potnikov novega vlaka pa je ponosno molčal.

Sprevodnik je pozvonil k odhodu vlaka. Delavec je pristopil k prikiopnemu vagonu, ko da bi se ne bilo nič zgodilo, in se je usedel vanj. A starejša ženska se je usedla v pogonski vagon. Gostih besed je pripovedovala o strašni vožnji in ponovno poudarila, da se ne bo nikdar več peljala v priklopnem vagonu. Mehanika je bilo sram in je odšel, videli so ga spodaj na cesti proti mestu.

Ko se je vlak ustavil na končni postaji Duranga in so vsi izstopili, je tudi delavec počasi izstopil. Obstal je in je zrl za žensko, ki se je — polna razburljivega doživetja — hitro bližala hiši, kjer so se spredaj na vrtiču igrali otroci. Veselo so vzkliknili, videč mater, in jo brž obstopili. Medtem ko je vzela najmlajšega v naročje in ga poljubovala je zagledala delavca, ki je stal v zadregi in srečno smehljajoč se pred vrtom. Solza se ji je zaleskетala v očeh medtem ko mu je hvaležno pokimala. Potem je stopila v hišo.

Delavec si je z roko pogladil čelo. Zdaj je zalutil hudo utrujenost. Pa seveda, saj je bil vso noč delal v rudniku . . .

(B. Blunek.)

Japonske postavodajalke. — Na sliki vidimo šest izmed 38 japonskih postavodajalk, ki so bile izvoljene v postavodajo pri zadnjih volitvah. Ženska na levi spada k komunistični stranki, naslednje štiri k socialistični na skrajni desni pa je članica neodvisne stranke.

MALI OGLASI

Sobe išče

Moški išče 2 neopremljeni sobi; kdor ima kaj primernega, naj pusti naslov v upravi tega lista. (168)

Za 2 družini

Naprodaj je hiša za 2 družini na E. 70. St. garaža. Nahaja se blizu St. Clair Ave. Cena je samo $6,000. Zglasite se na 6704 St. Clair Ave. KE 4963. (166)

PRIJAZEN NOV ZIDAN BUNGALOW

4 sobe, velik lot, blizu Euclid Ave., blizu transportacije, šol, trgovin. Se lahko takoj vselite. Cena je $11,700.

LEPI DOHODKI

Hiša za 2 družini, 5 in 4 sobe, na Addison Rd. en furnez; za hitro prodajo samo $7,900.

Vera Sulak
zemljiška zastopnica
Pokličite KE 6275
(166)

MALI OGLASI

Drva za kurjavo

Očiščena, v malih kosih, samo za začetek v furnezu. Velik kup za $6. Pokličite med 6 in 7 zvečer LI 9478. (167)

Trgovina naprodaj

Naprodaj je delikatesna trgovina, dobro idoča, z veliko zalogo. Nahaja se na 395 E. 152. St. Zglasite se na istem naslovu popoldne ali zvečer. (165)

Furnezi

Novi furnezi za premog, plin, olje, gorko vodo ali paro.
Resetting $15 — čiščenje $5
premenjamo stare na plin ali olje
Thermostat
Chester Heating Co.
1193 Addison Rd. — EN 0487
Govorimo slovensko (x)

GEORGE PANCHUR in SINOVI

TRGOVINA Z RAZNOVRSTNIMI BARVAMI IN STENSKIM PAPIRJEM
Papiramo in dekoriramo
16603 Waterloo Rd.
KE 2146

DELO DOBIJO

VEČ POMOČNIC ZA CAFETERIJO

SE SPREJME

Tudi izkušeno žensko za pecivo

Delo je v čisti, zdravi okolici

Morajo razumeti in govoriti angleško

Samo snažne, čiste in lične mlade ženske od 20 do 35 let starosti naj se priglacijo

$29 za 40 ur dela na teden

Hrana in uniforme zastonj.

Zglasite se v

The Ohio Bell Telephone Company
soba 901
700 Prospect Ave.

Moški in ženske

se sprejmejo
za stalno delo.

Zglasite se na
915 E. 63. St.
severno od St. Clair Ave.

The Lamson & Sessions Co.
(166)

Ženske se sprejme

za pomoč v kafeteriji
in pomivanje posode.
Prijetni delovni pogoji
Dobra plača od ure.
Zglasite se v Employment uradu
The Telling-Belle Vernon Co.
3740 Carnegie Ave.
(166)

Dobra služba

Sprejmemo natakarico za 3 večere v tednu; dobra plača. Zglasite se med 3 in 5 uro popoldne na 3244 St. Clair Ave.
(164)

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

MALI OGLASI

Za 10 stanovanj

V okolici E. 105. ceste in Superior Ave. je naprodaj hiša z 10 stanovanji. Letni dohodki nad $5,000. V prvovrstnem stanju, 4 garaže. Cena je $36,000.

Porath Realty
Mr. Paušič
Mi govorimo slovensko
10522 Superior Ave.
Tel. RA 5777
(164)

BONCHA
6005 St. Clair Ave
Refrigeration Service
Commercial and Domestic
Call
HE 4149
(166)

SEDMAK
Moving & Storage
ALSO
LIGHT EXPRESSING
1024 E. 174 St.
KE 6580

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

Poslednji dnevi Pompejev

ROMAN

TRINAJSTO POGLAVJE.

Suženj izprašuje orakelj. — Kdor slepi samega sebe, ga celo slepci lako slepe. — V eni noči dva nova ujetnika.

Težko je čakala Nidija prihoda nči manj nestrpnega Zozija. Ko je nekoliko okrepčal svoj pogum z boljšo pijačo, nego jo je privoščil demonu, je šel v sobo slepe deklice.

"Prav, Zozija, — ali si pripravljen? — Ali imaš vrč s čisto vodo?"

"Da, toda nekoliko se tresem. — Ali je gotovo, da ne bom videl demona? — Čul sem, da ti gospodje niso nič kaj lepi, pa tudi s poseno vljudnim vedenjem se ne odlikujejo."

"Le pomiri se! — Ali si pustil odprta vrtna vrata?"

"Da, pa sem postavil tje tudi mizico z lepimi orehi in jabolki."

"To je prav. Ali so vrata tako odprta, da bo mogel demon noter?"

"Gotovo."

"Prav! Zdaj odpri še ta vrata in jih pusti široko odprta. Zdaj pa, Zozija, mi daj svojo svetilko."

"Pa je vendar ne nameravaš ugasniti?"

"Ne, toda govoriti moram svoje čare nad njenimi žarki; kajti v ognju je nek duh! — Sedi!"

Suženj je ubogal. Ko je stala Nidija nekaj trenutkov sklonjena nad svetilko, je pela s pritajenim glasom naslednjo

Zakletev zračnega duha

Vsa narava ljubi me,
ker sem iz Tesalije,
čarov mojih tajna moč
luno kliče na pomoč.
Parzov sila čarovna,
kar Egiet ve in zna,
kar ve pesem in cvetlica,
vse tesalka zna devica.

Duh nevidnih zračnih struj,
kaj ti slepa pravim, čuj:
Pri Erihteji, ki je
smrti spet življenje dala.
in pri kralju Itake,
ki ga vrelca moč proznala,
dala svoj preroški glas!

Pri Apolonu ta čas,
ki iz senc pretemnih sil
je Euridiko izvil;
pri Medeji, ki nezvesti
Jazon pustil jo v bolesti:
Duh ti širnhi zračnih struj,
devo, ki te kliče, čuj!
Dihni v sredo te vode,
daj, da čuje to srce,
naj pojasni mu tvoj glas,
kaj zanj skriva tihi čas!
Duh besenčih zračnih struj,
slepe deve prošnjo čuj:
Pridi, pridi zdaj!

Moje nikdar še srce
niti same Venere
ne Hekate zvalo ni,
niti boga jasnosti!
Niti sam bog ni grmenja
čul še tega koprnenja:
Pridi, pridi zdaj!

Strah gotovo že prihaja!" je jeknil Zozija. "Čutim, kako mi je nekaj zdrsnilo po laseh!"

"Postavi vrč z vodo natla. Daj mi zdaj ruto, da ti zavežem oči."

"Ah res, to je vedno običajno pri takih čarovnijah. Pa ne stisni preveč!"

"Tako — Ali zdaj kaj vidiš?"

"Vidim? — Ne, pri Jupitru, črna tema je okrog mene!"

"Zdaj pa vprašaj duha, kar hočeš, trikrat s šepetajočim glasom. Ako bo odgovor ugoden, boš slišal vodo šumeti in kipeti, ako pa ostane voda mirna, bo to neugoden odgovor."

"Ali pa ne narediš ti z vodo kake sleparije?"

"Postavim ti vodo med noge —tako. Zdaj se je ne morem niti dotakniti brez tvoje vednosti."

"Da, tako je prav. — Zdaj, Bakh, stoj mi na strani! Ti veš, da sem te vedno bolj častil nego vse druge bogove, in podarim ti ono srebrno čašo, ki sem jo lani izmaknil debelemu natakarju, ako porečeš zame dobro besedo pri tem vodo ljubečem duhu. In ti, o duh, poslušaj me! — Ali si bom mogel kupiti svobodo v prihodnjem letu? — Ti veš vse, kajti če bivaš v zraku, so ti ptiči povedali vse skrivnosti te hiše. — Veš, da sem zadnja tri leta ukradel vse, kar mi je prišlo pod prste, samo da bi to moglo biti takoj odkrito, pa vendar mi nedostaja še dva tisoč sestercij do polne odkupnine. Ali bom mogel, o dobri duh, zbrati še ostalo v teku tega leta — Ne, vse tiho, kakor v grobu!—Prav, ako ne letos, pa v dveh letih? — Ah, nekaj čujem, zdaj demon že škriplje, zdaj prihaja. V dveh letih — torej časa dovolj! Kaj, ali še ne go nič? — No, pa v dveh in pol, v treh, štirih? — Ti si pa zelo molčeč, prijatelj demon; vidi se ti, da nisi ženska, sicer ne bi mogel molčati toliko časa. — Pa vsaj v petih — šestih — šestdesetih letih? — Zdaj pa, pri Plutu, ne vprašam nič več!"

Ves razkačen je sunil Zozija posodo z vodo in jo prevernil, da se je polil po nogah. Nato se je s težavo izmotal iz rute, s katero je imel glavo dobro povito — in ko je odprl oči, je videl, da je v temi.

"Kaj to, ho, Nidija! Luč je ugasnila. Ah, izdajalka, ušla si, pa te že najdem in — kesala se boš!"

Suženj je tipal do vrat, ki so bila od zunaj zapahnjena; mesto Nidije je bil zdaj on zaprt. Kaj mu je početi? — Ni se upal trkati ali vpiti, ker se je bal, da bi ga slišal Arbac, ki bi takoj spoznal, kako je bil prevarjen; med tem je Nidija gotovo že ušla skozi vrtna vrata.

"Toda," si je mislil, "šla je gotovo domov ali kam drugam v bsetu. Jutri zjutraj, ko bodo sužnji zbrani v peristilu, me bodo lahko slišali, potem bom mogel tudi zopet ujeti to zvito deklico! Jo že najdem, predno Arbac kaj izve o tem. Aj, to je najboljši načrt. Mala izdajalka, ti že poplačam, le čakaj! — In pustila me je tu celo pri sami vodi; da bi bilo vino, bi imel vsaj nekaj tolažbe."

Ko je Zozija tako tarnal o svoji usodi in delal načrte, kako bi mogel Nidijo zopet uloviti, se je splazila Tesalka čudovito spretno skozi peristil in po ozkem hodniku na vrt. Že je s trepatajočim srcem šla proti izhodu na prosto, ko je zaslišala hipoma korake in zanjo strašni glas Arbacev. Pomišljala je trenutek, nakar se je spomnila še na drug izhod, ki so ga rabili bolj redko — v prvi vrsti le lepe udeležnice na tajnih zabavah Egipčana. Morda bi utegnila biti ta vrata slučajno odprta. S to mislijo se je takoj vrnila in šla po ozkih stopnicah na desni strani proti onim vratom. Ah, bila so zaklenjena, in ko jih je še poskušala odpreti, je zaslišala za seboj glas Kalena in takoj nato Arbaca. Tu ni mogla ostati; kajti najbrže nameravata iti po isti poti. Stopila je v stran in zašla na stopnice, ki so držale navzdol. Šla je doli. Zrak je bil zaduhel in mrzel; to jo je pomirilo. Menila je, da je priša v kako klet ali vsaj v kak tak samoten kraj, kamor vendar ne hodi ponosni gospodar te hiše, ali že zopet je slišala korake in glasove. Z razprostrtima rokama je rinila naprej in zadevala pogosto ob debele kamenite stebre. Šla je previdno in v strahu dalje. Zrak je bil čedalje bolj zaduhel, in ko se je včasih malo vstavila, da bi si oddahnila, je slišala vedno za seboj korake in pridušene glasove. Končno je zadela ob zid in ni mogla več naprej. Ali bi morda ne bilo tu kako skrivališče, kaka dolbina? — Kaka odprtina? — Ničesar ni našla. — Obupno je vila roki. — Ali ko so se glasovi za njo vedno bolj bližali, se je plazila ob zidu naprej, kmalu pa je udarila na oster oporni steber, kakršni so tupatam štrleli iz zidu, in se zgrudila na tla. Čeprav se je precej ranila, ni izgubila zavesti, marveč se je celo razveselila tega slučaja, ki jo je zakrival. Stisnila se je v ta kot, pridrževala dihanje in čakala, kaj pride.

Arbac in svečenik sta šla medtem proti zakladnici, ki jo je bil Egipčan tako sijajno opisal. Bila sta v prostorni podzemljski veži. Arbac je nosil brlečo svetiljko, ki je slabo osvetljevala golo zidovje. Plazeči se prebivalci v teh prostorih so začudeno gledali te redke goste in so se poskrili po svojih luknjah.

Kalen se je zgražal, ko se je ozrl in dihal zaduhli nezdravi zrak.

"In vendar se imajo zahvaliti tem neprijetnim kletem sijajne dvorane tam zgoraj za ves svoj sijaj," je dejal Arbac.

"Kam vodi pa oni temni hodnik na levo?" — je vprašal Kalen. "Zdi se, da drži globoko pod zemljo, kakor bi se vil v Had."

"Nasprotno, na svetlo drži!" je odgovoril Arbac prostodušno. "Najina zakladnica je na desni." In krenila sta na desno.

"Živahni Glavk bo ječal jutri še v bolj vlažnem in ožjem prostou nego je tale," je dejal Kalen, ko sta šla tam mimo, kjer je tičala Nidija v senci naprej štrlečega stebra.

"Naslednjega dne pa bo imel v areni toliko več suhega in večjega prostora. Ako pa pomislim," je nadaljeval Egipčan počasi in zategnjeno, "ena sama tvoja beseda bi ga mogla rešiti in Arbaca pahniti na njegovo mesto!"

Ta beseda ne bo nikoli izgovorjena," — je dejal Kalen.

"Prav, Kalen moj, nikdar ne bodi izrečena," je pritrdil Arbac in del zaupno svojo roko na ramo svečenika; — "zdaj sva pri vhodu."

Luč je osvetila neka majhna, globoku v zidu narejena vrata, ki so bila okovana z železnimi okrivi in opremljena z velikimi zapahi. Arbac je potegnil izza pasu majhen obroček, na katerem so viseli trije ali štirje kratki in močni ključi. O, kako je tolklo Kalenu srce v pričakovanju in pohlepu, ko so se majali in odmikali zapahi.

"Le vstopi, prijatelj moj", je prigovarjal Arbac, "jaz bom držal svetliko kvišku, da boš mogel pasti svoje oči na blišču, ki ti bo sijal nasproti."

Nestrpni Kalen si ni dal dvakrat reči in je hitel v votlino.

Ali komaj je prestopil prag, ga je Arbac silovito pahnil naprej.

"Ta beseda ne bo nikoli izgovorjena;" — je dejal Arbac z močnim in radostnim glasom in takoj za svečenikom hitro zaklenil duri.

Kalen je zdrčal več stopnic navzdol, ali ker v prvem hipu ni občutil zadobljenih ran, je takoj zopet skočil pokoncu in proti vratom, tolkel po njih s stisnjenimi pestmi in rjul z bolj živalskim nego človeškim glasom, tako strašen je bil njegov obup.

"O reši me — pusti me na svobodo," je rjul; "nočem nikakega plačila . . ."

Njegove besede so le nepopolno prodirale skozi močne duri in Arbac se je zopet silno zakrohotal. Nato je dal duška svoji toliko časa zatajevani strasti in besno brcal z nogama.

"Vse zlato Dalmacije," se je režal, "ti ne kupi koščka kruha. — umri za lakoto, lopov! Tvoje smrtno stokanje ne prodre skozi te zidove. Tudi zrak nikomur ne izda nikoli — ako si boš v obupni lakoti sam glodal meso s svojih nog — da je tu poginil človek, ki je bil Arbacu nevaren in se mu je celo drznil groziti. — Zdravstvuj!"

"O, usmiljenje! — Milost! — Nečloveški hudobnež! — Ali je to v zahvalo?"

Arbac ga ni več slišal, ker je že hitel nazaj. Ostudna krastača mu je neokretno ležala pred nogami. Arbac se je je ognil.

"Ti si ostuden stvor," je dejal, "ali žaliti me ne moreš, zato mi lahko mirno ležiš na poti."

Kalenovo vpitje je prihajalo le močno zamolklo skozi debele duri na ušesi Egipčana. Obstal je in poslušal.

(Dalje prihodnjič.)

———o———

—Sedanja množica domačih živali v Avstraliji izhaja od 7 glav goveje živine, 29 ovac in 7 konj, ki jih je bil guverner Phillip pripeljal s seboj v Avstralijo.

Lawrence Trombley, ribič iz Michigana, sedi v enem izmed dveh nove vrste traktorjev, ki sta jih napravila z njegovim prijateljem iz delov starih avtov, trukov in traktorjev in stane vsak približno $600.00. Te nenavadne traktorje vporabljata ribiča pri svojem ribiškem poslu. Z njima namreč nastavljata v jezeru mreže in jih polne zopet potegneta na obrežje, kajti s tem nenavadnim traktorjem zapeljeta lahko tudi v vodo.

"Poglej, tukaj v Ameriški Domovini je zopet oglaševanih nekaj prav poceni predmetov!

"Tako priliko je treba izrabiti, da se prihrani nekaj dolarjev.

"Pomni, draga ženica, vsak cent se pozna, ki ga moreva prihraniti.

"Zato vsak dan preglejva Ameriško Domovino, ne samo novice in drugo berilo, ampak tudi oglase. Trgovec, ki oglašuje v Ameriški Domovini je zanesljiv in pri njem kupujva."

Vabilo na piknik

Klub Veteranov št. 48

prijazno vabi rojake na piknik v nedeljo 25. avgusta, ki se bo vršil na Pekarski farmi. Ta farma se nahaja pol milje od Klausove farme v Harpersfieldu, Geneva, O. Serviralo se bo okrepčila, igrala bo fina godba. V slučaju dežja se bo vse vršilo pod streho.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
HE 2730. 1146 E. 61st St.

SE PRIPOROČAMO ZA POPRAVILA FENDERJEV, OGRODJA IN ZA BARVANJE AVTOMOBILOV.

SUPERIOR BODY & PAINT CO.

6605 ST. CLAIR AVENUE

FRANK CVELBAR, lastnik.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena in stane samo: **$ 2.00**

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.